

TONI MEŠTROVIĆ: ESCAPE
KHM Köln, 2000.
video, 3' 30"



whw | Za početak, reci nam nešto o svom studiju u inozemstvu, motivaciji za odlazak na Akademiju u Köln te o utjecaju koji je na tebe izvršio taj studij?

TONI | Na studij u inozemstvu odlučio sam se jer sam želio naučiti nešto više o audio-vizualnim elektronskim medijima i njihovoj primjeni u umjetnosti. Presudnim se pokazao moj boravak 1997. na ljetnoj akademiji u Salzburgu, pod mentorstvom **Valie Export**. Tada sam saznao i nešto više o akademiji u Kölnu. Svoju prvu studentsku godinu u Kolnu proveo sam kao gost-student upravo pod mentorstvom **Valie Export**. Godinu dana kasnije vratio sam se kao regularni postdiplomant i svoje sljedeće projekte realizirao sam u suradnji s mentorima – **Davidom Larcherom, Anthonyjem Mooreom, Matthiasom Neuenhoferom, Albertom de Campom** – koji su bili bliskiji problematici mojih tadašnjih razmišljanja.

Posljednjih petnaestak godina materijalna dimenzija u mom radu me sputavala te sam je pokušavao smanjiti do krajnjih granica tražeći način na koji se mogu kretati, putovati, živjeti i raditi radove u mediju koji je mobilan, minimalan, koji nema tešku materijalnu dimenziju, koji je zapravo nematerijalan.

Već prije odlaska na Akademiju morao sam predložiti projekt kojim bih se želio baviti za vrijeme studija, riječ je o projektu pod radnim nazivom *Digitalno more*, koji se kasnije razvio u *Abyssos*. S obzirom na tehnološke zahtjeve tog projekta izuzetno važnim pokazao se utjecaj profesora **Davida Larchera**. On me upozorio i na neke opasnosti područja koje sam želio istraživati, te sam tzv. tehničari *video-compositinga* pristupio svjestan opasnosti upotrebe efekata.

whw | O kakvim je opasnostima riječ?

TONI | Osnovna opasnost je naravno koristiti efekt samo zbog postizanja efekta – njihova bi upotreba trebala biti uvjetovana nekom dubljom motivacijom i određenim razlozima. Na žalost, veliki broj video radova na kraju izgledaju kao puko nizanje efekata. Kako ne koristim efekte koji se postižu jednim klikom već nešto kompleksnijim postupcima, potrebno je iskustvo u radu s takvom vrstom tehnologije. Uz **Davida Larchera**, pri tome procesu uvelike su mi pomogli i kolege studenti: **Liudmila Voropay, Maxim Tyminko, Melita Dahl, Hee-Seon Kim, Marcia Vaitsman Chiga, Kai Woytke, Hannes Hölzl, Echo Ho...** od kojih sam mnogo učio u svakodnevnim razgovorima.

whw | Tvoji zadnji radovi se bave odnosom prirode i tijela u njemu, što te najviše zanima u tom odnosu?

TONI | Radi se o traženju vlastitog identiteta. Za razliku od umjetnika koji se bave urbanim pitanjima, ja ne nalazim sebe, svoj identitet u tom kontekstu. To je vjerojatno i pitanje odrastanja tj. okoline koja me formirala, treba uzeti u obzir da nisam odrastao u gradu.

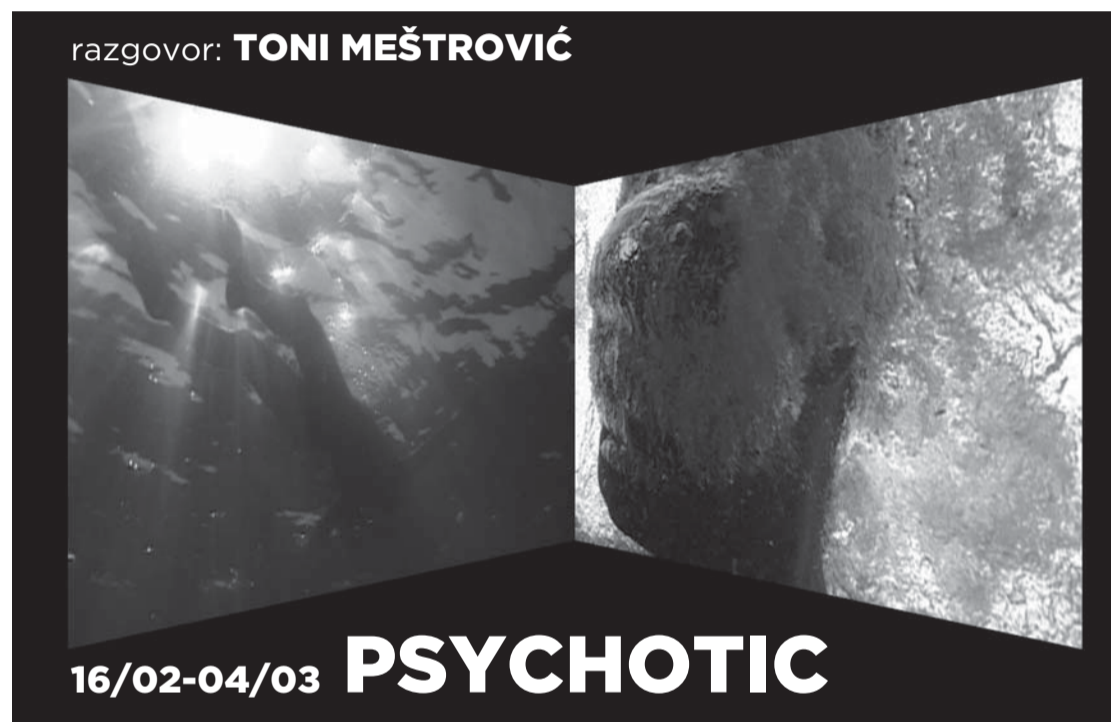
Iako se može činiti da je izbor prirode kao okruženja u mojim video radovima uglavnom plod slučajnosti, riječ je o potrebi problematiziranja prostora u kojem živim fizički, mentalno i duhovno. Kao simbol virtualnog životnog prostora, uzimam Macaknaru, otok na kojem se

zapravo ne može živjeti jer je premalen. Ime ovog otoka odabrao sam kao svoju email adresu, elektronsko ime, to je i domena mog websitea – dakle mjesto u kojem živim u elektronskom svijetu, dok u realnosti život na tom otoku nije moguć. Čini se da upravo te želje i ambivalencije oblikuju i moja video istraživanja.

Prvi video rad s kojim sam zaista bio zadovoljan je *Escape*. Međutim, kad sam ga snimao nisam razmišljao o kontekstu tijela u pejzažu, realizirao sam ga impulsivno, bez nekog velikog razmišljanja, jednostavno uzevši kameru u ruke i trčeći po stijenama. Motivacija toga bijega bio je osobni nemir koji sam nekako pokušavao »odraditi«. Dakle, iako nije riječ o svjesnim poticajima, ta mi se problematika, u drugačijem

Toni MEŠTROVIĆ rođen je 1973. u Splitu. Diplomirao je na Akademiji Likovnih umjetnosti u Zagrebu, smjer Grafike, te završio poslijediplomski studij na Akademiji medijskih umjetnosti [KHM] u Kölnu, Njemačka. Živi i radi u Splitu, gdje predaje na Slikarskom odsjeku Umjetničke akademije. www.macaknara.de

Važnu ulogu u mom razvoju su imali moji kolege sa zagrebačke akademije: **Josip Baće, Sanja Jonjić, Magdalena Pederin, Snježana Karamarko, Božena Končić, Željko Badurina, Mejra Mujičić, Ines Krasić...** Ali zbog izoliranosti Hrvatske u tom periodu nismo mogli nikuda putovati, dobivati informacije, razvijati se i stjecati nova znanja, ostajali smo nekako začahureni. Na mene je bitno utjecao moj boravak u Kölnu, korisno mi je bilo vidjeti i čuti na koji način razmišljaju i rade ljudi iz drugih prostora, jer iščitavanje umjetnosti u Hrvatskoj je naravno različito od iščitavanja umjetnosti u Zapadnoj Evropi ili Rusiji, Koreji, Australiji ili Brazilu. Slijedećih desetak godina bit će presudno za moju generaciju, pitanje opstanka se ne



Kao četrnaesta izložba u sklopu serije **START SOLO** održana je izložba **Tonija MEŠTROVIĆA** pod nazivom **PSYCHOTIC**. Tim povodom je kustoski tim WHW napravio intervju s umjetnikom.

konekstu, na sličan način, još uvijek nameće. Medij je pri tome samo prizma kroz koju se stvari gledaju...

whw | S obzirom da si glavni protagonista svojih videa, upada u oči određena dvojnost - s jedne strane to su sve autobiografski radovi, s druge strane u njima nisi jasno i eksplicitno prisutan?

TONI | Riječ je o svojevrsnim autoportretima, no ne u klasičnom smislu, kao kada slikaš sebe u ogledalu. Zanimaju me prisutnost koja nije izravna, koja se naslućuje. U slučaju *Escape* i *The State of Mind* ta je prisutnost vidljiva, no kako me zanimaju nematerijalni aspekti prisutnosti, javljaju se i svojevrsne promjene agregatnih stanja...

whw | Možeš li nam reći nešto o položaju umjetnika tvoje generacije, sada već i iz perspektive nekoga tko se bavi pedagoškim radom?

TONI | Na početku mog umjetničkog stvaranja Hrvatska je bila izrazito izolirana, a na likovnoj sceni malo se toga događalo. Ipak postojale su neke dobre inicijative, meni su primjerice, serija izložbi Dana Planeta Zemlje, bile svojevrsne »ulaznice« u svijet suvremene umjetnosti.

mora nužno poklopiti s kvalitetom nečijeg rada. Danas me općenito, najviše pogađa nemogućnost učenja i daljnjeg razvijanja. Umjetnici su još uvijek uvelike ovisni o sustavu, bilo edukativnom ili galerijskom koji je često vrlo represivan i limitirajući. Možda je jedina »sreća u nesreći« nepostojanje tržišta suvremene umjetnosti tako da umjetnici možda manje podliježu komercijalnim zahtjevima tržišta.

U pedagoškom sam radu još relativno nov i teško mi je glumiti autoritet jer sam do prije godinu i pol bio student, a nikada nisam volio autoritativni odnos profesor-student. U radu sa studentima nastojim razviti poticajne, neautoritativne odnose. Općenito, relativno je koliko mentor na bilo kojoj akademiji zaista može nečemu naučiti svoje studente. Smatram da se najviše uči od svojih kolega, od mentora se može dobiti poticaj i usmjerenje. Najvažnije je studentima osigurati dobro opremljen prostor kako bi se razvila kreativna, istraživačka i suradnička atmosfera. Stvari mogu i moraju drugačije funkcionirati, nastojim izbjeći stvaranje razlika između mentora i studenata koje se temelje na autoritetu i nepristupačnosti. Ono što me najviše frustrira je institucionalna inertnost i tromost akademija u Hrvatskoj koje su izgubile svoj prvotni smisao – one su tu zbog studenata, a ne kako bi profesorima omogućili lagodno iščekivanje mirovine. •

